HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מעשה דבית חורון. גנדרים בפרק השותפין: היינו קנה קמא. דאיהו נמי שלשים יום קאמר [ט]: **במפרש.** שפירש שלשים יום הוא דלא כפיון ליה להוציא אלא יעמיד פרנס: **משום דאיכא צערא דתרווייהו** לא גרסינן: **יוציא ויתן לכתובה.** לאלתר: **שנדרה היא.** ומה יש לו עוד להמתין אי ניחא לה לדידה למיסקל כתובתה ומיפק לא תבקש פתח לנדרה אבל היכא דאדרה איהו כגון מליהנות לו ימתין שמא ימצא פתח לנדרו: **וקסבר רבי מאיר הוא.** שקיים נתן אצבע בין שיניה והשיכה לפיכך יתן כתובה. וסתם מתניתין ר"מ היא [י]: **אם רצה הבעל.** מתחילה להפר יפר: **ואם.** לא רצה וקיים לה ואמר אי אפשי כו': **בעניות שלא נתן קצבה.** יוציא ויתן כתובה. אלמא הוא נותן דהא בנדרה היא וקיים הוא אוקימתא דמתניתין: הכי גרסינן **והא תנן רבי יהודה אומר בישראל יוסף אחד יקיים.** גבי שלא תטעום דאוקימתא בנדרה היא וקיים הוא וקאמר רבי יהודה יוסף אחד יקיים יתר מיכן יוציא ויתן כתובה: **אלמא בעל מלי מיפר.** נדרי קישוט מדקנים ליה כתובה על שקיימו: **אם אירחץ אם לא אירחץ.** בנדרים [כ] מפרש לה דאמרה תיאסר הנאת רחיצה עלי אם אירחץ ושבועה שלא אירחץ וכן אם אתקשט תיאסר הנאת קישוט עלי אם בשמים אתקשט עד זמן פלוני: **אם לא אתקשט.** שבועה שלא אתקשט: **אין אלו נדרי עינוי נפש.** ואין הבעל מיפר לענות נפש כתיב [ל]:

בבגדי

מ) שלא תטעום אחד מכל הפירות. לאו בכל פירות מדיר לה דלא"כ לא הוה חייל דאי אפשר לה לקיים כדאמרי' בריש פרק שני בנדרים (דף יד:) דכי אמר קונם עיני בשינה סתם לא חייל נדר למיסר שינה אלא שלא תטעום במין אחד שבפירות כדאמרינן בתוספתא דאפילו לא טעמה מין זה מעולם אבל למאי דסלקא דעתין דאדרה איהו ותלנהו בתשמיש המטה חל אפילו הדירה מכל פירות כיון דאפשר לה לאכול וליאסר בתשמיש המטה כי ההיא דשלהי נדרים (דף פט:) דאמר תיתסר כל הנאות דעלמא עלי כו' ושרקיה עיינא שלא יהנה מן העולם אלמא חל הנדר:

רבי יהודה היינו ת"ק. בהחולץ (יבמות דף מח: ושם) **פי' ר"י** דאדם דקרא שלשים יום כדדרשינן התם ירח שלשים ימים שלשים ובגזיר (דף ה. ושם) נמי אמרינן ואימא שלשים יום כדכתיב עד אדם ימים אבל בדרבנן לא הוי אלא חסר כדאמרי' בפ' אין נערכין (ערכין דף ט:) ובפ"ק דר"ה (דף יט:) **רשב"ג** אומר רצו אדם רצו שלשים [מ] וקשה דהכא פריך היינו ת"ק ואדבי נמי דאמר כהנת אתא לאשמועינן אית ליה דאדם שלשים יום ואומר ר"י דהכא משום דבעי למימר ובכהנת שנים יקיים נקט אדם וג' אדשים דהכנתה וט' אדשים דמעוברת דהוו אדשים דשלשים יום משום דטורח הוא לפרש ולומר ל' יום וע"ר יום נקט אדשים ועוד י"ל דאפי' בלישנא דרבנן הוי אדם שלשים היכא דלא מוכח אבל [נ] היכא דמוכח שאני:

(א) [פ] **אי** נמי בהא קאמר שמואל דאיכא צערא דתרווייהו. הכי גרסינן לה בכל הספרים אע"ג דכבר אלכיהו שפיר מלריכותא קמייתא מ"מ כן דרך הש"ס שעושה ב' לריכותות לשני האמוראים כשיש לו ובקונטרס לא גרים ליה ובפ' אע"פ (לעיל דף פא:) לא גרים ליה בשום ספר: **בשלמא** לרב כאן בסתם כו'. וסלקא דעתין [א] בדאלה בתשמיש דאמר יאסר הנאת תשמישך עלי אם תטעום מאותו המין:

שנדרה היא וקיים לה הוא. פי' בקונט' ומה יש לו עוד להמתין אי ניחא לה למיסקל כתובה ולמיפק לא תבקש עוד פתח לנדרה ותימה לפירושו דמאי פריך לקמן ותתקשט ותיאסר אי לב"ש כו' הואיל וכבר תירלנו דבנדרה היא לא שייך המתנה וגרלה לר"י דהשתא לא מיירי בדתלינהו בתשמיש אלא שנדרה הנאה באחד מכל מיני פירות כל זמן שהיא תחתיו דאם נדרה לעולם א"כ מה תרוויח במה שיוציא אף ע"ג דבנדר של תשמיש ממתנת בנדר של פירות אינה יכולה לסבול אפי' יום אחד: **ואם** אמר אי אפשי באשה נדרנית תצא בלא כתובה. והא דתנן בפרקין (לקמן עב.) נודרת ואינה מקיימת תנא בלא כתובה אבל מקיימת לא הנ"מ בשאר נדרים אבל נדרים שיש בהן עינוי נפש אפי' מקיימת יוצאה בלא כתובה דיש חילוק בין אותם נדרים לשאר כדאמרינן לקמן גבי כנסה ע"מ שאין עליה נדרים: **בעניות** שלא נתן קצבה. ועל כרחך מתני' לשמואל בנדרה היא וקיים לה הוא דאי בהדירה הוא הא קאמר שמואל ימתין עד שימצא פתח לנדרו: **אימא** רבי מאיר ורבי אלעזר אומרים היא נתנה אצבע כו'. הקשה ר"ת דהכא אית ליה לר"מ היא נתנה ולהכי יוציא בלא כתובה ולקמן (דף עב.) תניא רבי מאיר אומר כל היודע בתשמו שנודרת ואינה מקיימת יקיצוטה כדי שתדור לפניו ויפר לה אמרו לו אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת פירוש ולכך יוציא בלא כתובה משמע דלר' מאיר לא יוציא ואם יוציא יתן כתובה ולקמן מגיה ר"ת בשני בריימות רבי יהודה דתרווייהו חד תנא קתני להו דמקאמר לקמן מאן דמתני אהא כל שכן אהא ואין גרלה דלא הועיל כלום דזאת הסוגיא אליבא דשמואל אבל לרב אין לריך להגיה הברייתא וסברי רבי מאיר ורבי יהודה היא נתנה וגרלה לר"י דמודה רבי מאיר דאם יוציא בשביל כך דלא יתן כתובה אלא משום דלתנא דפליג עליה מצוה להוציא דעד כאן לא קא מיבעיא לן בסוטה בפרק אלוסה (דף כה.) בעובדת על דת אם אסור לקיימה או לא אבל פשיטא דמצוה לגרשה וקאמר רבי מאיר אם הוא רוצה יכול לעכבה על ידי תקנה זו: **רבי** יוסי אומר אין אלו נדרי עינוי נפש. משמע הכא דרחילה וקישוט לא הוי עינוי נפש לרבי יוסי אפילו נדרה לכמה ימים וכן גרלה לרשב"א מדקתני סיפא ואלו הן נדרי עינוי נפש ואי רחילת עולם הוי נדרי עינוי נפש הו"ל למינקט רחילה וקישוט ולא גרים בריש פרק בתרא דנדרים (דף פ.) ורבי יוסי גיוול דיומא לא שמיה גיוול דמשמע הא רחילת עולם הוי עינוי ומתוך סוגיא דהתם אי אפשר לגרוס כן ואין להאריך כאן: **אין** אלו נדרי עינוי נפש. ולא גרים ואלו הן נדרי עינוי נפש שלא אוכל בשר ושלא אשתה יין דמשנה היא בפ' בתרא דנדרים (דף עט:) והתם גרסי' ואלו הן נדרי עינוי נפש אמרה קונס פירות העולם עלי וליכא למימר דהך דמייתי הכא ברייתא היא ולא משנה דכיון דמאי דמתניתין לא שביק מתניתין ומייתי ברייתא: **הכי** גרסינן רבי יוסי אומר אין אלו נדרי עינוי נפש משום עינוי נפש הוא דאינו מיפר אבל מיפר הוא משום דברים שבינו לבינה

הגיתא

מסורת הש"ם

(א) נדרים מח., ב) [לעיל פא:], ג) לעיל פא:, ד) [שם ע"ב], ה) לעיל נב. נט:, ו) [תוספתא מזר פ"ג ע"ב טיוטיב], ז) [לעיל ע.], ח) נדרים עט., ט) [לעיל ע.], י) [סנהדרין פו.], כ) [דף פ:], ל) [במדבר ל:], מ) שייך למתני' לעיל ע., נ) [עי' תוס' סנהדרין יא. ד"ה רשב"ג], ס) כן הוא גי' מהרש"ל ומהרש"א לא גרס מ"ג רק בהא קאמר שמואל.

גליון הש"ם

תוס' ד"ה רבי יהודה וכו' היכא דמוכח שאני. ע' תשובת מהריב"ל מ"ג סימן לו:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ר' יהודה וכו' שלמי הס"ד ואמ"כ מ"ה מ"ג בהחיא קאמר:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה בשלמא. וס"ד בדתלה כו'. נ"ב דאם לא כן אי אפשר להדירה מפירות (ועמ"ש רבינו ביו"ד סימן לא"ס ס"ק מ'):

מוסף רש"י

דברים שיש בהן עינוי נפש. כלכתיב (במדבר ל) לענות נפש אישה יקימנו ואישה יפרנו (נדרים עט.).

תוספות רי"ד

ר"י אומר וכו'. ר"י היינו ת"ק. אמר אביי כהנת אתא לאשמועינן. רבא אמר חודש מלא חודש חסר א"ב. א"ר ל"ש אלא במפרש (כ"כ) אבל בסתם יוציא ויתן כתובה לאלתר. ושמואל אמר אפילו בסתם לא יוציא שמא ימצא פתח לנדרו. וקי"ל הל' כשמואל בדיני: (מתני') [פסקא] המדיר את אשתו שלא תטעום אחד מכל מיני פירות יוציא ויתן כתובה. רי"א בישראלי' יום א' יקיים ב' יוציא וי"כ. ובכהנת ב' יקיים ג' יוציא וי"כ המדיר את אשתו שלא תתקשט בא' מכל התכשיטין יוציא וי"כ. ר' יוסי אומר בעניות שלא נתן קצבה [ובעשירות] ל' יום פי' אם מדיר את אשתו שלא תאכל פרי פ' אע"פ שלא הדירה אלא מאותו פרי בלבד ובכל הפירות היא מותרת אמרי' יוציא וי"כ וכן נמי אם הדירה שלא תתקשט בבושם פ' אע"פ שהיא מותרת להתקשט בכל שאר מיני בשמים חוץ מבושם פ' יוציא וי"כ. ואי קשיא מה כח יש לו להדירה שלא תאכל או שלא תתקשט הא מוקמינן לה לקמן בנדרה איהי וקיים לה איהו (וכ"ז הוא אליבא דשמואל אבל אליבא דרב כגון שהדירה הוא ואמר הנאת תשמישך אסור עלי כקונם אם תאכלי פרי פ' או אם תתקשט בשם פ' חייל נדרא) ואקשי' בשלמא לרב כאן בסתם כאן במפרש אלא לשמואל ק'. פי' ברישא דתנן ל' יום הוי במפרש הלכך ממתינין לי' עד ל' יום אבל כאן

עין משפט נר מצוה

ז א מיי' פי"ב מהלכות אישות הלכה כג:
ח ב ג מיי' שם הלי כד טור אה"ע סי' עב וטוש"ע י"ד סי' רלה סעיף ג:
ט ד מיי' פי"ב מהלכות נדרים הלכה ד סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סי' רלד סעיף טז:
י ה מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף טו:

תוספות רי"ד (המשך)

שלא פי' עד זמן פ' אלא סתם הדירה יוציא וי"כ מיד אלא לשמואל דאמר דאפילו בסתם לא יוציא עד ל' יום הכא אמאי תני יוציא ויתן כתובה מיד. ומהדר הבמ"ע שנדרה היא וקיים לה הוא וקסבר הוא נותן אצבע בין שיניה פי' אין כח בבעל להדיר את אשתו שלא תטעום או שלא תתקשט אלא בגון שנדרה היא והוא שמע ולא הפר לה אלא קיים לה וקסברי הני תנאי בין ת"ק בין ר"י בין ר' יוסי דהוא נותן אצבע בין שיניה כלומר אע"פ שהיא נדרה כל הפשיעה עליו מוטל שהי' יכול להפר לה ולא הפר שהיא נדרה ע"ד שיפר לה בעלה נדרה וכיון שלא רצה להפר כל התואנה עליו מוטלת הלכך יוציא וי"כ. וכיון שלא הפר נדרה אין לנו לתת לו זמן שמא תמצא פתח לנדרה דאי ניחא לה לדידה למישקל כתובתה ומיפק לא תבקש פתח לנדרה אבל ברישא שנדר הוא שלא תיהנה מנכסיו [אפי' אם] נדר בסתם מתוך שמא ימצא פתח לנדרו. תניא האשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה ולא הפר לה ר"א אומר היא נתנה אצבע בין שיניה ולפיכך אם רצה הבעל להפר יפר ואם אומר אי אפשי באשה נדרנית יוציא שלא בכתובה ר"י ור"מ ור"י אומרים הוא נותן אצבע בין שיניה לפיכך אם רצה הבעל להפר יפר ואם אמר א"א באשה נדרנית ולא רצה להפר יוציא וי"כ. פי' ר"א מטיל כל התואנה על האשה שנדרה והני תנאי הטילו כל התואנה על הבעל שקיים לה מש"ה יוציא וי"כ. וכיון דסתם לן תנא כי הני תנאי הלכתא הכי דהוא נותן אצבע בין שיניה והאי דקאמר א"א באשה נדרנית לא מפני שהוא תובע גירושין שאע"פ שהוא שותק והאשה תובעת גירושין מוציא כדתנן במתני' אלא ה"פ כיון שיכול להפר ולא הפר כאילו אמר הוא א"א בא"נ וכל התואנה מוטלת עליו. א"נ איידי דקאמר ת"ק א"א אמרי נמי אינהו א"א ולאו דוקא אלא בזמן דהוא